

FOTO: KINDEROPVANG BUITENSPELEN, OLDENZAAL

Duurzaamheid in de kinderopvang

In de samenleving is duurzaamheid een steeds belangrijker onderwerp. Voor de kinderopvang geldt dat zeker ook. Als relevante partner bij kindontwikkeling is het juist de kinderopvang die een goed voorbeeld moet geven en kinderen al vroeg het belang van duurzaamheid moet bijbrengen. Uiteraard geldt ook dat de sector zelf te maken heeft met regelgeving die investeringen in duurzaamheid vereisen. |

Martin van Osch en Susanne Oosterman

Een kind leert zich in zijn jonge jaren te verhouden tot de wereld om zich heen. In deze eerste jaren wordt de basis gelegd voor zijn toekomst. Kinderen bouwen een beeld van de wereld op aan de hand van de dingen die ze zien. Duurzame en natuurlijke materialen, het tegengaan van verspilling, het licht achter je uit doen, veel groen om je heen. Vergelijk het met leren samenspelen, wachten op elkaar, het functioneren in een groep. Een kind dat opgroeit in een omgeving waar zichtbaar aandacht is voor duurzaamheid, neemt dat de rest van zijn leven mee. De invloed van de kin-

deropvang is hierin groot, laten we die impact niet onderschatten.

Visie van de branche

Emmeline Bijlsma, directeur van Brancheorganisatie Kinderopvang, is blij dat duurzaamheid een steeds belangrijker thema wordt in de sector: 'Naast dat organisaties er zelf mee te maken krijgen, zijn ze ook de aangewezen partijen om het goede voorbeeld te geven. Het is de "decade of action", het is nu of nooit. Gelukkig is onze sector zeer ondernemend en kunnen we snel inspelen op ontwikke-

lingen. Het begint al met laagdrempelige onderwerpen zoals afvalscheiding en recycling. Maar ook duurzaam vervoer is een belangrijk onderwerp.'

'En vergeet niet de huisvesting', vult Loes Ypma aan. Loes is voorzitter van Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang (BMK) en ziet veel behoefte aan ondersteuning bij haar leden. 'Als sector hebben we toch gauw 9000 locaties dagopvang en 7500 locaties buitenschoolse opvang, veelal gecombineerd, onder ons beheer. Een groot potentieel voor besparing en ook voor duurzame opwekking.'

'Een groep organisaties heeft al voldoende deskundigheid in huis, maar voor een groot deel is ondersteuning gewenst. Om deze reden trek ik samen op met de andere brancheorganisaties om duurzaamheid binnen de sector meer aandacht te geven.' Ook oudervereniging BOinK maakt zich al jaren hard voor betaalbare verduurzaming. 'We zien dat er vaak "state of the art" oplossingen vanuit het aanbod gepresenteerd worden, terwijl we weten dat met laagdrempelige oplossingen goede resultaten geboekt kunnen worden', aldus Gjaltesma, voorzitter van BOinK. 'Zo hebben

De Groene Agenda Kinderopvang bevat acht punten:

1. Inzicht en inventarisatie
2. Gedrag en bewustwording
3. Energiebesparing
4. Binnenklimaat
5. Huisvesting
6. Buitenspelen en biodiversiteit
7. Duurzame inkoop en mobiliteit
8. Financieren van de maatregelen

we in 2014 al de brochure Veilig & Fris uitgegeven, waarmee we organisaties helpen om met betaalbare maatregelen een goed binnenklimaat te realiseren.'

Alle branchepartijen omarmen het initiatief van De Groene Agenda Kinderopvang en hopen dat het kinderopvangorganisaties stimuleert om met duurzaamheid aan de slag te gaan. De ondersteuning vanuit het Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang zal organisaties met kennis en financiële middelen moeten helpen om zich daadwerkelijk tot duurzame organisaties te ontwikkelen en een voorbeeld te zijn voor kinderen en ouders.

Hoe verduurzamen?

Emmeline: 'Verduurzamen kan op verschillende manieren. Denk aan de grote trajecten als isoleren, plaatsen van zonnepanelen of het aanleggen van een volledig nieuwe en groene buitenruimte. Maar wist je dat je ook al bezig bent met duurzaamheid als je de wasmachine pas laat draaien als deze vol zit? Of door versleten deurrubbers van koelkasten tijdig te vervangen? Er is veel te winnen door bewustwording en veranderingen in gedrag. Zo is er bijvoorbeeld – heel pragmatisch – vaak al 20 tot 30 procent energie te besparen door gedragsmaatregelen.' Loes geeft als tip: 'Maak verduurzaming onderdeel van het dagelijks reilen en zeilen op de locaties. Ineens zie je dat je in

veel dingen al duurzaam bezig bent, zonder je daar bewust van te zijn. Dit is een mooie uitgangspunt om duurzaamheid verder uit te rollen binnen de organisatie.' Bij de drie brancheorganisaties bestaat het besef dat organisaties hier handvatten bij kunnen gebruiken. Om organisaties te ondersteunen bij een goed binnenklimaat heeft BOinK daarom samen met Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang de brochure Veilig & Fris geactualiseerd en komt er binnenkort een app ter beschikking die laagdrempelige ondersteuning biedt bij de verbetering van het binnenklimaat en de ventilatie. Zie hiervoor het artikel op pagina 12.

Acht agendapunten

Brancheorganisatie Kinderopvang, Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang en de Belangenorganisatie Ouders in de Kinderopvang zetten zich in voor de verduurzaming van de sector kinderopvang en vragen hier gezamenlijk aandacht voor. In samenwerking met het Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang hebben zij De Groene agenda Kinderopvang ontwikkeld.

Via dit programma worden kennis, ondersteuning en inspirerende voorbeelden gedeeld vanuit acht agendapunten, die zich elk richten op een ander onderdeel in het verduurzamingsproces. Elke organisatie kan zo zelf bepalen waar ze mee aan de slag gaat. Over deze onderwerpen is reeds veel kennis aanwezig bij het Waarborgfonds, mede omdat de organisatie vanuit Ruimte-OK sinds 2015 duurzaamheidsprogramma's uitvoert voor het onderwijs en gemeenten. Het Waarborgfonds werkt bij de uitvoering van dit programma samen met andere onafhankelijke organisaties om kinderopvangorganisaties tot professioneel opdrachtgeverschap te ondersteunen, denk onder andere aan Groen Cement. Dit is een organisatie die middels een stappenplan kinderopvangorganisaties ondersteunt bij de verduurzaming van met name het organiseren van de natuurbeleving. Voor de implementatie van maatregelen kunnen organisaties vervolgens met reguliere aanbieders aan de slag.

Een visie vormen

Het eerste agendapunt van de Groene Agenda Kinderopvang gaat over het verkrijgen van inzicht in de opgave en de inventarisatie binnen de eigen organisatie. Waar staat mijn organisatie en waar willen we

naartoe? Waarom willen we als organisatie verduurzamen? Wat betekent verduurzamen voor ons? Maak vervolgens een eigen vertaling, en creëer een gezamenlijke visie.

Loes kent succeservaringen van organisaties die op deze manier zijn gestart met duurzaamheid. 'Door hiermee te starten krijg je aandacht voor de essentie van de opgave en zorg je voor draagvlak bij alle betrokkenen. Is de visie eenmaal helder en is er voldoende draagvlak, dan ontstaat er ruimte voor mogelijkheden. Wat kunnen wij, vanuit onze visie op duurzaamheid, betekenen?' Gjaltesma voegt hier aan toe: 'En neem ook de ouders hierin mee.'

Emmeline ziet mooie initiatieven waarvan niet iedereen het bestaan kent, bijvoorbeeld de mogelijkheid tot het recyclen van luiers: 'Als kinderopvanglocatie kun je een speciale luiertank aanschaffen waar je je eigen luierafval kwijt kunt. Ook ken ik locaties die in samenwerking met de gemeente ingezet worden om huishoudens hun luierafval daar te laten brengen. Wellicht dat dit ook in jouw gemeente al mogelijk is.'

Eigen route

De brancheorganisaties roepen op vooral aan de slag te gaan. Loes: 'Iedere kinderopvangorganisatie bepaalt haar eigen route en eigen ambities. Zo zijn er organisaties met een eigen moestuin, waar verse groenten geoogst worden om te gebruiken bij de warme maaltijd. En organisaties die bezig zijn met energiebesparende maatregelen, zoals het installeren van aanwezigheidssensoren in elke ruimte. En weer een andere organisatie investeert in een goede fietsenstalling, om zo medewerkers en ouders te stimuleren de auto te laten staan en de fiets te pakken.' Gjaltesma: 'Als een organisatie behoefte heeft aan ondersteuning en handvatten op dit gebied, maak dan gebruik van de mogelijkheden vanuit De Groene Agenda Kinderopvang. Dit programma is speciaal ontwikkeld voor onze sector en sluit daarmee goed aan op de behoeften.' Emmeline besluit: 'Zoek elkaar ook op en maak gebruik van elkaars kennis. Neem een kijkje in elkaars keuken, dit werkt zó inspirerend!'

Martin van Osch en Susanne Oosterman werken bij het Waarborgfonds Kinderopvang en kenniscentrum Ruimte-OK.

Kijk voor meer informatie op de website van de Groene Agenda Kinderopvang: www.groeneagendakinderopvang.nl